

5. Бюджетний менеджмент: підручник / [В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.]; за заг. ред. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.

Білоус І. І.

к. е. н., викладач кафедри фінансів

БІДНІСТЬ В УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Боротьба з бідністю завжди була актуальною темою. У 2010 році Європейський Союз офіційно відкрив Європейський рік боротьби з бідністю.

У світовій практиці застосовують різні концепції та підходи, які різняться між собою та мають інші кількісні та якісні методи дослідження бідності:

– абсолютна концепція – ґрунтується на чіткому встановленні мінімального рівня основних потреб, тобто фіксує межі бідності і встановлює систему індикаторів для аналізу рівня бідності;

– відносна концепція – анімує співвідношення показників добробуту з рівнем матеріального забезпечення, який переважає в країні, що перебуває і чіткій корелятивній залежності від дериваційних змін;

– суб'єктивна концепція – здійснюється на основі оцінок самих респондентів, який визначають межу бідності самостійно, стосовно своїх потреб [1, с. 18–50].

Варто відмітити, що в Україні критерії бідності згідно із даними Державного комітету статистики визначаються суб'єктивним методом: як свідчать результати, 84,5% українців вважають себе бідними. Згідно офіційного визначення межі бідності, як 75% медіанного рівня місячних витрат на одного дорослого, у 2009 році рівень бідності становив 26,4%, а рівень злиденності – 13%. За методикою ООН, міжнародною межею бідності визнано 17 дол. США для однієї особи на день або 510 дол. на місяць, відносна бідність в Україні становить усі 78% населення. Відповідно до світових граничних значень частка населення країни, яке живе за межею бідності, не повинна перевищувати 10%, стільки ж має бути і багатих.

Індекс співвідношення доходів між багатими та бідними громадянами – є об'єктивним макроекономічним показником, що характеризує не лише рівень життя в країні, баланс економічних інтересів та рівень соці-

альної справедливості, але й перспективи розвитку країни, рівень суспільної моралі. Відповідно до світових стандартів критично небезпечним у соціальному плані є 7 – 10 – кратний розрив між доходами граничних децильних груп [2, с. 53]. В Україні ж за різними оцінками цей показник знаходиться в межах 15 – 40 : 1.

За оцінками Спеціалістів ООН, Україна займає 69 місце в світі за рівнем розвитку людського потенціалу [3]. За даними дослідження Global Wealth 2010, проведеного швейцарським банком Credit Suisse, Україна за рівнем добробуту посідає передостаннє місце серед сорока європейських держав, залишивши позаду лише Молдову [4].

За даними ООН, з 2005 по 2010 рік, показники загальної смертності та рівень поширеності ВІЛ/СНІДу і темпами зростання епідемії в Україні є найвищими в Європі, а за тривалістю життя наша країна займає друге місце.

Згідно з останніми дослідженнями Світового банку, за показником «Міграція і грошові перекази» Україна входить до п'ятірки країн-лідерів. Сьогодні за кордоном працює 6,6 млн українців, або 15% від загальної чисельності населення і 39% – від кількості працездатного населення [3].

Таким чином, про бідність в Україні свідчать численні показники: низький рівень життя населення, висока питома вага людей, котрі вважають себе бідними, збільшення майнового розшарування, поширеність бідності серед працюючого населення, значна кількість трудових мігрантів за межами країни, висока захворюваність і смертність, невдоволення широких верств суспільства загальнооекономічною ситуацією та своїм матеріальним становищем загалом. Усе це спричинює зростання соціальної напруги у суспільстві, стримує та дестабілізує соціально-економічний розвиток країни.

За існуючих масштабів бідності виникає замкнене коло – низька купівельна спроможність – низький попит на товари і послуги – скорочення внутрішнього ринку. Якщо не досягти реального зростання доходів позитивне вирішення проблеми подолання бідності втрачає перспективу. У сучасних умовах бідність економічно активного населення, що характерно для України, є фактором високого ризику для подальшого економічного розвитку, безпосередньою загрозою економічній безпеці країни.

Отже, пріоритетним завданням соціальної політики України, як і будь-якої демократичної країни, повинно бути підвищення рівня добро-

буту громадян, а подолання бідності виступати одним із складових завдань досягнення поставленої мети, як основа досягнення усіх стратегічних цілей сталого позитивного розвитку держави. Економічне зростання і покращення умов життя населення – це два основних завдання, які повинна досягти наша держава.

Список використаних джерел:

1. Danziger, Sheldon H., and Daniel H. Weinberg. The Historical Record: Trends in Family Income, Inequality, and Poverty. – Wisconsin: Weinberg. Russell Sage Foundation. – 1994. – 50 p.

2. Соколик М. П. Мінімальні соціальні стандарти у формуванні середньомісячної заробітної плати в Україні // Марія Соколик. – Економіст – травень, 2010. – №5. – С. 52–57.

3. Звіт з людського розвитку 2010 року: за індексом людського розвитку Україна займає 69-ту позицію з 169 країн [Електронний ресурс] / Організація Об'єднаних Націй в Україні. – Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua/information-centre/news/1243>.

4. На межі [Електронний ресурс] / Всеукраїнський загальнополітичний освітнянський тижневик Персонал Плюс. – Режим доступу : <http://www.personal-plus.net/407/7476.html>.

Горин В. П.

к. е. н., викладач кафедри фінансів

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФІНАНСОВОЇ ОЦІНКИ СУСПІЛЬНОГО ДОБРОБУТУ

Суспільний добробут в сучасних умовах належить до низки найбільш актуальних і фундаментальних проблем дослідження економічної теорії та практики. Це поняття використовується для характеристики стану індивідів та суспільства, якості їхнього життя. Відповідно до Цілей розвитку тисячоліття ООН [9] боротьба з бідністю і суспільний добробут стають орієнтирами економічних стратегій більшості країн світу. Зростання суспільного добробуту можна вважати метою функціонування економічного механізму, ознакою його розвитку, що є найбільш зрозумілою та бажаною як для окремих індивідів, так і для суспільства в цілому.

Питання вимірювання рівня суспільного добробуту є одним із найбільш дискусійних в економічній науці. Його вирішенням займалися такі зарубіжні вчені як А. Бергсон, Г. Далі, К. Ерроу, Н. Калдор, Дж. Коб, В. Нордхауз, Л. Осберг, А. Пігу, Дж. Ролз, П. Самуельсон, Дж. Тобін, Дж. Хікс та інші. Серед вітчизняних науковців до вказаної проблематики у